

28 oktober 2024

SATYAJIT RAY – IN SEARCH OF THE MODERN

Met landelijk rerelease van klassieker *Pather Panchali*

Al decennialang behoort de naam van de Bengaals-Indiase filmmaker Satyajit Ray tot de canon, toch waren zijn films in Nederland lange tijd niet te zien. Eye Filmmuseum vertoont een dwarsdoorsnee uit het oeuvre van de internationaal befaamde regisseur en brengt Ray's beroemde speelfilmdebuut *Pather Panchali* (1955) landelijk uit. Alle films in het programma zijn nieuwe digitale restauraties.

Satyajit Ray – In Search of the Modern, 28 november t/m 25 december 2024; landelijke heruitbreng *Pather Panchali* vanaf 28 november, Eye Filmmuseum, IJpromenade 1, eyefilm.nl/satyajitray

Uiteenlopende regisseurs als Wes Anderson, Christopher Nolan en Martin Scorsese prezen zijn kwaliteiten als meesterlijk, ongedwongen verhalenverteller. En de Japanse cineast Akira Kurosawa zei: "Wie de films van Satyajit Ray niet heeft gezien is in de wereld zonder ooit de zon of de maan te hebben gezien."

De laatste opmerking markeert de internationale status van de in een familie van prominente Bengaalse intellectuelen geboren filmmaker. In 1955 kreeg hij in Cannes veel lof voor zijn speelfilmdebuut *Pather Panchali*, waarin de lotgevallen worden geschilderd van het jongetje Apu, geboren in een arme Bengaalse boerenfamilie. Nog 36 speelfilms, korte films en documentaires zouden volgen, waaronder de volgende afleveringen van de Apu-trilogie (*Aparajito*, 1956; *The World of Apu*, 1959) en internationaal geprezen titels als *The Big City* (1963), *Charulata* (1964), *The Adversary* (1970) en *The Home and the World* (1984).

Universeel filmer uit Kalkota

De cinema van Satyajit Ray (1921-1992) wordt bewonderd om de onnadrukkelijke, invoelende en meeslepende manier waarop de filmmaker de levens van zijn hoofdpersonen belicht, zowel tijdens de Britse overheersing als na de onafhankelijkheid (1947). Zijn films reflecteren het ontstaan van een Indiase nationale identiteit in de twintigste eeuw, waarbij thema's worden aangesneden als de opkomst van een stedelijke middenklasse, de beginnende emancipatie van vrouwen, religieus fanatisme en het harde bestaan op het platteland te midden van de imponerende natuur.

Historische drama's, komedies, musicals, familiefilms, sociaal-culturele portretten van een land: Satyajit Ray bespeelde meerdere registers, waarbij de bewondering voor het direct op locatie filmen door de regisseurs van het Italiaanse neorealisme (Vittorio De Sica), het vakmanschap van de klassieke Hollywoodproducties (John Ford, Billy Wilder) en de Iyrische

touch van een regisseur als Jean Renoir van grote invloed waren. De als schilder en graficus opgeleide Ray was een alleskunner: naast de regie nam hij scenario, montage, casting, muziek en het ontwerp van de affiches van zijn films voor zijn rekening.

Bijzonder was ook Ray's status als nadrukkelijk Bengaals-Indiase filmmaker terzijde van de hindi-Bollywood-filmdustrie in Mumbai; bijna alle films van Satyajit Ray – hij bleef wonen in zijn geboorteplaats Kolkata (voorheen Calcutta) – zijn Bengaals gesproken, in omvang de tweede taal in een land waar ruim vierhonderd talen gangbaar zijn. Ray beschouwde zichzelf niet per se als representant van 'de Indiase cinema', maar als een Bengaalse filmmaker die universele thema's belichtte.

Dertien gerestaureerde films

Internationale retrospectieven en hommages op filmfestivals, tal van nieuwe restauraties: sinds de viering van zijn honderdste geboortedag in 2021 staat het oeuvre van Satyajit Ray volop in de belangstelling. Tijd ook om in Nederland aandacht te besteden aan het werk van deze grootmeester, te meer omdat Ray's werk in Nederland sinds midden jaren negentig nauwelijks te zien is geweest.

Eye vertoont een dwarsdoorsnede van dertien films uit het oeuvre van Satyajit Ray; alle films zijn recente restauraties, die de toegang tot Ray's werk voor nieuwe generaties film liefhebbers vergemakkelijken.

Op het programma staat tevens de landelijke uitbreng van *Pather Panchali* (4K-restauratie); de film is ook te zien op [Eye Film Player](#). *The Big City* en *Aparajito* zijn ook beschikbaar (Engels ondertiteld) voor landelijke vertoningen.

Daarnaast is er een programma met films van regisseurs die Ray hebben beïnvloed – onder wie Vittorio De Sica (*Ladri di biciclette*, 1948) – naast werk van hedendaagse regisseurs die Ray bewonderen, zoals Wes Anderson (*The Darjeeling Limited*, 2007) en Mira Nair (*Salaam Bombay*, 1988).

De openingsvoorstelling op donderdagavond 28 november komt tot stand in samenwerking met de Anandadhara-community in Amstelveen.

Filmprogramma

Pather Panchali (1955)
Aparajito (1956)
The Music Room (Jalsaghar, 1958)
The World of Apu (Apu sansar, 1959)
The Big City (Mahanagar, 1963)
Charulata (1964)
The Coward (Kapurush, 1965)
The Holy Man (Mahapurush, 1965)
The Hero (Nayak, 1966)
The Adversary (Pratidwandi, 1970)
The Elephant God (Joi baba felunath, 1978)
The Home and the World (Ghare baire, 1984)
The Stranger (Agantuk, 1991)

Noot voor de pers, niet voor publicatie

Beeld, credits en synopsis van distributiefilms *Pather Panchali*, *The Big City* en *Aparajito* zijn te vinden op [Filmdepot.nl](https://www.filmdepot.nl).

Pers- en vertonersvoorstelling

18 oktober - Pather Panchali

Filmbeurs - Verkadefabriek (Boschdijkstraat 45, 5211 VD

's Hertogenbosch)

Voor overige films of interviewaanvragen, neem contact op met:

Rachel Voorbij

Pers- & PR Manager Eye Filmmuseum

Mob. 06 3025 4143

rachelvoorbij@eyefilm.nl